

DENEK O

CO
N
R
S

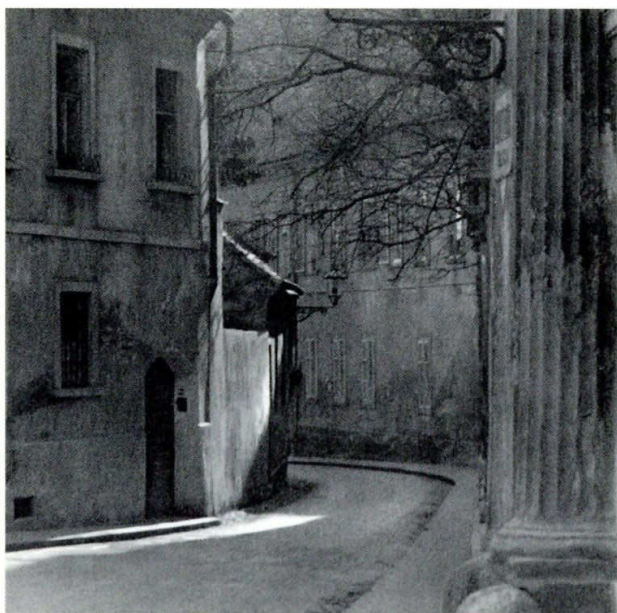
Zdenko Strižić na jedan doista poseban način povezuje svoju struku i fotografiju, ostvarujući prelijepu simbiozu između slike pod rajšinom i one nastale u prostoru malog fotografskog laboratorija u Mletačkoj ulici na Gornjem gradu. Upravo je na tom mjestu nastala SVIJETLA I SJENE jedna monografija Zagreba, knjiga o gradu, nenadmašena dosad, poetski začudna i likovno jasna. Obzirna mislenost dominira u svakom izričaju, a čistoća i jednostavnost daju autorovim slikama, kao i njegovom tekstu vjerodostojnost.

U cjelini ova knjiga vrlo sistematično, a opet živo interpretira prostore i vizualne događaje koje obrađuje, pretvarajući ih u dio vizualne baštine i ukupne memorije možda svima nama najdražih prostora našeg grada. To, što je svaka fotografija popraćena i kratkom estetskom analizom, jednako je šarmantno kao i otkrivanje autora kao samozatajnog i do ove knjige gotovo anonimnog fotografa, koji tek pukim činom njena predstavljanja javnosti biva izabran u veliku obitelj fotografske umjetnosti.

Ova je knjiga dragocjen primjer fotografske obrade arhitektonskih vrijednosti Zagreba, gdje su objekti u slici predstavljeni na metaforičan način u odnosu prema okolini, pa tako i sam doživljaj postaje više poezija nego dokument. Ali ona vrši i onaj zadatak više, podsjeća nas na nužnost oživljavanja gradskih prostora u funkciji prezentacije, edukacije i očuvanja svakog segmenta naše arhitektonske baštine, a kroz to i naše kulturne povijesti.

Bogatstvo ovog djela su zaista neizmjerni dijapazoni Strižićevih susreta sa životom. Desetljećima je gradio svojim umjetničkim i spoznajnim potencijalima svoj generalni odnos prema životu i gradu kojeg je cjeneći volio, a u svakom pojedinačnom susretu nadograđivao ga i produbljavao, gradeći svoju ličnost i kreirajući svoj životni portret. Dovoljno je vidjeti ove fotografije i prepoznati sav njegov veliki umjetnički i kreativni potencijal, no, treba zamisliti i to: koliko je iskustva i koliko fizičkog angažmana ugrađeno u te nezamjenjive i nenadoknadive dokumente. Ovo djelo, kao i sva Strižićeva poniranja u vrijednosti i ljepote naše umjetničke baštine, od urbanističkih detalja i arhitekture, sve do onih hortikulturnih, nose pečat izvanrednog stvaraoaca, čije štovanje svih fenomena života određene zajednice prepoznavamo u svakoj od predstavljenih fotografija. U svakoj od njih pronaći ćemo barem jednu zraku sunca, koja se u neki prostor uvuče tek jednom dnevno ili rjeđe, i podsjetit će nas kako je Strižić strpljivo i neumorno čekao upravo na tu istu zraku sunca, da bi nam otkrivanjem njene misterije poklonio svoj doživljaj i svoje uzbuđenje.

Ova nam izložba - projekcija pruža mogućnost da se ponovno, ali na jedan posve drugačiji način, ostvari izuzetan projekt koji je Zdenko Strižić dovršio 1955. godine tiskajući jednu od najljepših fotomonografija Zagreba. Imajući u vidu značaj, kao i umjetničku vrijednost objavljenih fotografija, a i to da je knjiga tiskana u relativno malom broju primjeraka, te da je likovno rješenje izradio naš eminentni umjetnik grafičar i dizajner Ivan Picelj, a tekstom popratio Jure Kaštelan, te kako ju je praktički više nemoguće nabaviti, ova će izložba njenim ponovnim predstavljanjem, vjerujem, za sve nas biti pravi kulturni i likovni događaj.

BIJELI GRAD

Gradovi imaju biografije, stvarne i izmišljene, vidljivu crtu života i složene, iracionalne svjetove u prostoru i vremenu, unutarne osovine, sazviježđa i izvore svoje krvi, svjetlosti i tame. Kao pjesnici. Kao umjetnost. Ne postoji samo jedan grad. Ne diše samo jedan Zagreb. Ima ih mnogo. Zagreb i Zagrebi - pisao je njegov najintimniji pjesnik A. G. Matoš.

Gdje sam vidio taj grad?

Ako je izvor ljubavi u djetinjstvu, kako može Zagreb, grad u maglenim prostorima Save, biti blizak čovjeku koji se rodio uz more? Kako izmiriti njegovo zelenilo, prigušene boje, tišinu njegovih jeseni i bjelinu zima s oporošću elementa, bljeskom sunca i ljutim nemirom kamena i mora?

Zavolio sam ga kroz poeziju i on je postao sinonim Šenoae, Matoša i Krleže. Historijski grad Hrvata. Grad zlih biskupa i plemića i dobrog "seljačkog kralja" Matije Gupca. Nestvarni grad, grad sna, Bijeli Zagreb.

I njegova ljepota ostala je nadzemaljska.

Ima razdoblja u životu čovjeka i u životu naroda, kad je svijet rastavljen na dvije nepomirljive strane, zlu i dobru, crnu i bijelu. Narod je, u vidovitim trenucima, stvorio irealnu sliku Zagreba, sliku bjeline. Toj bijeloj slici okrenuta su i naša djetinjstva. Toj mliječnoj zori, kad je kamen njegovih kula bio bijel, kad su na zvoncima otkucavale bijele ure.

Bijeli Grad.

Gradovi bez svojih pjesnika samo su hrpe kamenja. Zagreb ima svoje pjesnike. On je i sam postao pjesma. Nije samo historijski grad, nego i tvorac historije.

**Ja vučem čemer magle tvojih gorah,
očajnost zvijezdah, što nad tobom niču,
u meni jeca sjena tvojih dvorah,
moj otrcani, kraljski, banski Griču!**

**Za orlom, strofo! Tu je odžak Zrinjskih,
u gradu tom je vilovo Lisinski,
u gradu tom je susto Vraz i Gaj.**

**Ja nosim gospe staromodnu priču,
na kuli vrata, svijeću gorkih morah,
pa pjesmu što pod starcem tramom kliču
dijaci, zvona preporodnih zorah.**

**Dijetenklasnih pokraj ovih uzah
bje krv Ilirah, Mate Gupca suza:
Ta žuhka suza, slatka kao kaj.**

Taj sonet, s naslovom Gnijezdo bez sokola napisala su dva pjesnika: Matoš i Zagreb. Ne postoji jedan Zagreb. Ima ih mnogo.

Grad, u ovoj monografiji, opjevala je fotografska kamera, rastvoreno i osjetljivo oko ljubavi.

A nije to jedino lice njegovo. Ima ih mnogo. Kao želja i kao sna. Ima jedna ulica koja otkriva skrivenu ljepotu Zagreba. Treba je tražiti, uvijek i iznova.

Štampanje ove monografije
dovršeno je mjeseca lipnja
1955. U GRAFIČKOM ZAVODU
HRVATSKE U ZAGREBU

*Historijske podatke provjerio:
Tihomil Stahuljak*

*Redakcioni odbor:
Krsto Hegedušić,
Marijan Stilinović,
Petar Šegedin,
arh. Ivan Zemljak*

*Oprema knjige:
Ivan Picelj*

STRIŽIĆ, Zdenko, arhitekt i
urbanist (Bjelovar, 19. 9. 1902 -
Hannover, 1. 11. 1990.).

Arhitekturu studirao u
Dresdenu (1921 - 23) i Berlinu
(1924 - 26). Godine 1926 - 28.
pohađa majstorsku školu za
arhitekturu kod H. Poelziga,
gdje je 1928 - 31. i njegov
suradnik. Godine 1931 - 33.
radi samostalno u Berlinu i s
Holzbauerom projektira više
građevina u Austriji, Njemačkoj,
Češkoj, Slovačkoj i Švedskoj, te
sudjeluje na natjecajima. Godine
1933. dolazi u Zagreb, gdje se
posebno posvetio rješavanju
urbanističkih pitanja, regulacijama
gradova i gradskih četvrti te
povijesnim gradskim cjelinama.
Godine 1946 - 56. profesor
je na Tehničkome fakultetu
u Zagrebu, a 1956 - 61. na
sveučilištu u Melbourneu, potom
na Massachusetts Institute of
Technology (SAD), a od 1962.
profesor na Visokoj tehničkoj školi
u Braunschweigu.

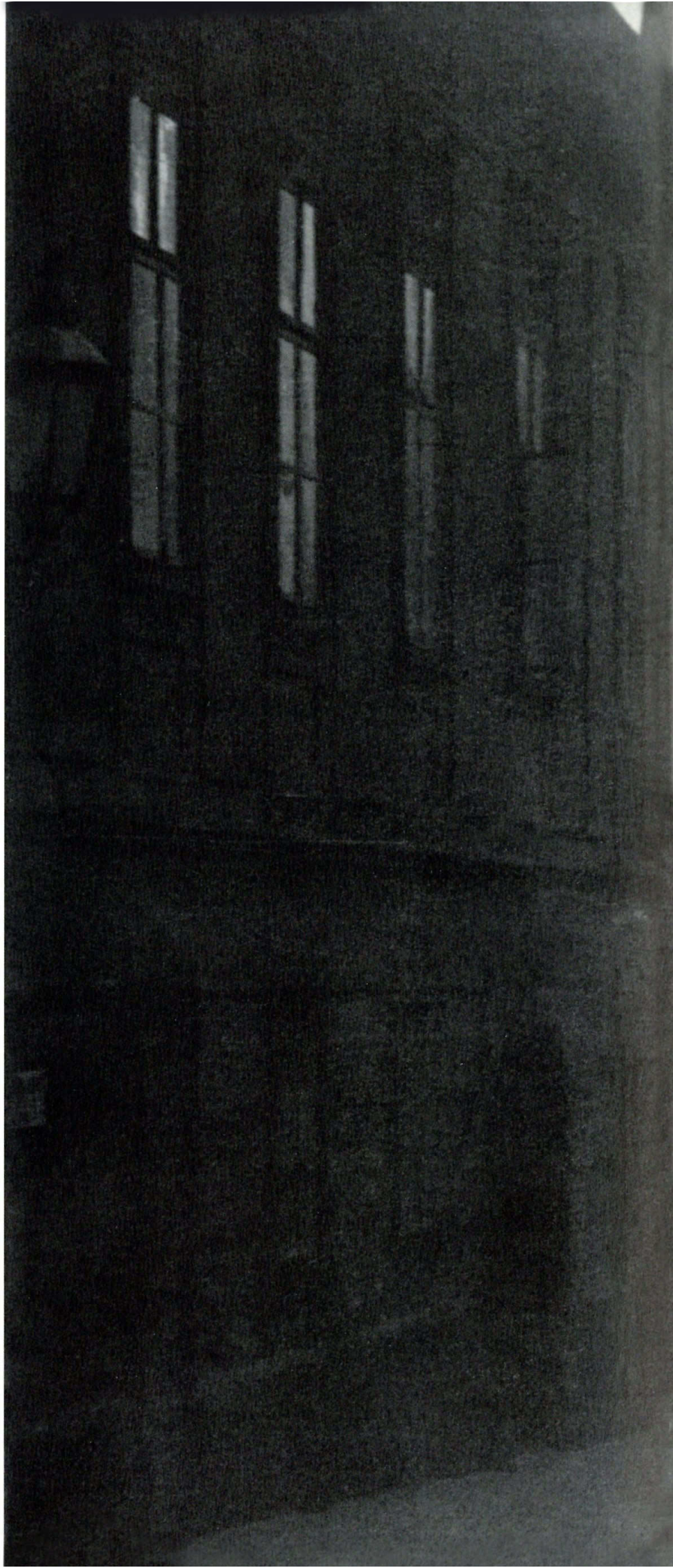
Bavio se umjetničkom
fotografijom snimajući uglavnom
arhitektonske motive iz staroga
Zagreba, o čemu je izdao
monografiju SVIJETLA I SJENE
(Zagreb, 1955.).

KATALOG IZLOŽBE

- Nakladnik:
MUZEJ GRADA ZAGREBA
- Za nakladnika:
Vinko Ivić
- Autori teksta:
Jure Kaštelan
Zdenko Kuzmić
- Lektura i korektura:
Marina Smokvina
- Grafičko i likovno oblikovanje kataloga:
Miljenko Gregl
- Računalni prijelom:
Branimir Grandić
- Tiskanje kataloga, realizaciju izložbe i
CD-ROM-a financijski je potpomogao
GRADSKI URED ZA KULTURU, Zagreb
- Tisak:
KRATIS
- Naklada:
500 kom
- Copyright 2004. MUZEJ GRADA
ZAGREBA

IZLOŽBA

- Autor koncepcije izložbe:
Zdenko Kuzmić
- Likovno oblikovanje izložbe:
Miljenko Gregl
Zdenko Kuzmić
- Digitalni tisak:
PHOTO QUICK
- Marketing:
Đurđa Sorić
- Tehnička izvedba:
Stjepan Bogec
Zvonimir Devjak
Tihomir Stančec
Mate Stipandžija
Damir Živko
Ivica Živko

SVIJETLA I SJENE

